

QUINQUAGESIMA PÜHAPÄEV AD 2024 Hs 18:30–32 (1Kr 13 või 1Tm 2:4–6; Mk 10:32–45)

30 Seepärast ma mõistan kohut teie üle, Iisraeli sugu, igaühe üle ta eluviiside kohaselt, ütleb Issand Jumal. Pöörduge ja taganege kõigist oma üleastumistest, et teie süü ei saaks teile komistuseks.

31 Heitke eneste pealt ära kõik oma üleastumised, millega te olete üle astunud, ja valmistage enestele uus süda ja uus vaim! Miks te tahate surra, Iisraeli sugu?

32 Sest mul ei ole head meelt surija surmast, ütleb Issand Jumal. Seepärast pöörduge ja elage!

Seepärast, igamehe teede kohaselt, ma mõistan teile kohut, Iisraeli koda – Issanda JUMALA sõna! Pöörduge tagasi ja pöörduge ära kõigist oma üleastumistest, et teie rikutus ei oleks teile komistuskiviks. Heitke ära endi pealt kõik oma üleastumised, millega te olete üle astunud, ja tehke endile uus süda ja uus vaim, sest miks peaksite surema, Iisraeli koda? Sest mul ei ole heameel surija surmast – Issanda JUMALA sõna! Nii et pöörduge ja elage!

Sissejuhatus

Hesekieli raamat on heebrea piiblis Jesaja ja Jeremija järel kolmas nn hilistest prohvetitest, kristlikus traditsioonis nimetatakse Hesekieli ka üheks «suurtest prohvetitest» – termin, mida kasutatakse vastandina kaheteistkümnele «väiksele prohvetile»¹.

Hs 1:3 järgi on raamatu autoriks (ja/või peategelaseks²) preester Hesekiel, Buusi poeg, kelle Issanda sõna saab kätte «kaldealaste maal, Kebari jõe ääres». Nimi חֲזַקְיָהוּ tuleneb sõnadest קִיָּן – «kinnitama», «tugevaks tegema» – ja לַיָּהּ – «Jumal» – ning tähendab «[see, keda] Jumal kinnitab» või «[see, kelle] Jumal teeb tugevaks».

Hesekieli raamatu tegevus jääb Paabeli vangipõlve aega. Hs 1:1j ütleb prohveti esimese nägemuse ajahetke täpsustades, et tegemist oli neljanda kuu viienda päevaga «kuningas Joojakini vangiviimise viiendal aastal», s.t 592. aasta kesksuvega eKr. Kuna sealsamas öeldakse, et see juhtus «kolmekümnendal aastal», võib arvata, et Hesekiel oli sündinud aasta 622 paiku eKr.

¹ «Suurte prohvetite» hulka kuuluvad kristliku traditsiooni järgi Jesaja, Jeremija, Nutulaulude, Baaruki, Hesekieli ja Taanieli raamat. Juudi traditsioonis paigutatakse neist prohvetite hulka üksnes Jesaja, Jeremija ja Hesekieli raamat.

² Heebrea traditsiooni järgi ei pannud Hesekiel oma nägemusi ega prohvetikuulutusi ise kirja. (Babüloonia Talmud, Baba Bathra 15a)

Tõenäoliselt elas Hesekiel koos oma naisega Kebari jõe ääres Tel-Abibis (vrd Hs 3:15), mille täpne asukoht ei ole teada. Paljud uurijad arvavad, et see võib olla tänapäeva Nippur, mis asub sadakond kilomeetrit kunagisest Babülonist kagu suunas.

Esimese viie aasta jooksul keskendus Hesekieli sõnum Jeruusalemma ja templi hävingu kuulutamisele, kokku hõlmas tema prohvetlik tegevus umbes kaks aastakümnet. Hesekieli raamat jaguneb laias laastus kolmeks osaks: peatükid 1–24 käsitlevad kohtumõistmist Iisraeli üle, peatükid 25–32 kohtumõistmist paganarahvaste üle ning peatükid 33–48 tulevikutõotusi.

Hesekieli raamatus on mitmeid väga piltlikke nägemuste kirjeldusi (näiteks Jumala auhiilgusest kohe raamatu alguses), kus prohvetile saab osaks Jumala auhiilguse ilmutus, millele järgneb tema kutsumine ja tema rolli kindlaksmääramine: ta peab olema Iisraeli soole vahimeheks (Hs 3:17jj), kelle ülesandeks on kutsuda ülekohtuseid pöördumisele ja hoiatada õigeid langemise eest ning kuulutada ka Jumala kohut ja karistust, mis tuleb kangekaelsete ja sõnakuulmatute peale.

Selle kohtu ja karistuse põhjuseks on Jeruusalemmas, iseäranis pühakojas tehtud häbiteod ja truudusetus oma Issandale, kusjuures kõige suuremaks ja kohutavamaks karistuseks ei ole mitte linna piiramine, langemine ja purustamine, vaid Issanda auhiilguse lahkumine templist (Hs 10).

Hesekieli – nagu teistegi tõeliste prohvetite – osa ei ole kerge ega meeldiv. Kuigi Issanda sõna on esialgu magus nagu mesi (Hs 3:3), ei puudu sellest karmus, mis mitte ainult ei ennusta Iisraeli tabavat hävingut, vaid teeb selle ka teoks: rullraamat, mille Hesekiel oma prohvetliku kutsumuse märgina ära peab sööma, sisaldab «nutulaule, halinaid ja hädahüüdeid» (Hs 2:10). Seepärast ei taheta teda ka kuulda võtta ning võib arvata, et vastupanu Hesekieli kuulutusele oli niivõrd tugev, et Hesekielil võis tekkida kiusatus kas prohvetlikust kuulutamisest loobuda või tema kätte usaldatud sõnumit mingil kombel pehmedada. Seepärast teeb Jumal prohveti tummaks ja lubab tal kõnelda ainult neid sõnu, mida Tema Hesekielile annab – kuulatagu teda või mitte (vrd Hs 3:25–27).

Keelelisi märkuseid

Mõistan kohut – אֶשְׁפֹּט – sõna שָׁפַט tähendab «kohut/õigust mõistma», ka «valitsema», «juhtima», «karistama».

Iisraeli sugu – בֵּית יִשְׂרָאֵל – sõna בֵּית tähendab nii «maja» või «koda» kui ka «majapidamine», «kodakondsed», «sugu[võsa】».³

³ Eestikeelsetes piiblitõlgetes kasutatakse sõna «sugu» vahetevahel ka sõna זָרַע – «seeme» – vastena.

Igäihe – sõna אִישׁ tähendab «mees», mille eestikeelseks vasteks sobib siinkohal hästi «igamees».

Ta eluviiside kohaselt – כְּדַרְכָּיו – sõna דָּרַךְ – tee – tuleneb verbist דָּרַךְ – «sammuma», «astuma», «[sisse] tallama» ning tähistab ka teed kui eluviisi, elukäiku ja eluvalikuid.

Ütleb – sõna דִּבֶּרֶת tähendab «kuulutus», «deklaratsioon», «[prohvetlik] ilmutus».

Issand Jumal – אֲדֹנָי יְהוָה – «Issand JHWH».

Pöörduge ja taganege – שׁוּבוּ וְשׁוּבוּ – sõna שׁוּב tähendab «tagasi pöörduma», «tagasi tulema», «naasma», aga ka «[kellestki] ära pöörduma». Siin on tegemist sõnademänguga, mida võiks tõlkida: «pöörduge [tagasi] ja pöörduge ära» või «pöörake ümber ja pöörake ära».⁴

Kõigist oma üleastumistest – מִכָּל-פְּשָׁעֵיכֶם – sõna פָּשַׁע tähendab «üleastumine», «vastuhakk», «mäss».

Süü – sõna עוֹן tähendab «rikutus», «ülekohus», «süü[tegu]».

Komistuseks – לְמִכְשׁוֹל – sõna מִכְשׁוֹל tuleneb verbist כָּשַׁל – «komistama», «komberdama», «tudisema», «vabisema» – ja tähistab seda, mille vastu või taha komistatakse, s.t komistuskivi (nii otseses kui ülekantud tähenduses).

Olete üle astunud – פָּשַׁעְתֶּם – sõna פָּשַׁע tähendab «mässama», «üles tõusma», «[käsust/ seadusest] üle astuma», ka «[kokkulepet/ lepingut] murdma».

Ja valmistage – וַעֲשׂוּ – sõna עָשָׂה tähendab «[midagi valmis/ära] tegema», «valmistama», «täide saatma», «lõpule viima».

Uus – sõna שֵׁנִי tuleneb verbist שָׁנָה – «uus olema», ka «uuendama», «ennistama» – ja tähendab eeskätt «uus», aga ka «värske», «uuendatud», «ennistatud».

Süda – sõna לֵב tähistab lisaks südamele ka üleüldiselt inimese sisemust, sisemaailma, seda, kes ta iseendas (ja enesest teadlikuks saanuna) on, samuti tahtevalmidust ja [tegutsemis-] julgust.

Ja uus vaim – רוּחַ הַשֵּׁנִי – sõna רוּחַ tähendab nii «tuul» kui ka «vaim» ning tähistab ka hingeõhku, eluhingust ja -jõudu, väge, tahet, mõistust, tarkust ja mõtteviisi.

Ei ole head meelt – לֹא אֶחָפֵץ – sõna חָפֵץ tähendab «[midagi] soovima», «ihaldama», ka «[millestki] heameelt tundma», «[midagi] nautima».

⁴ 1739. aasta Piiblis: «pöörge, ja andke ennast pöörd».

Sisuline analüüs

Prohvet Hesekieli raamatu kuueteistkümnend ja seitsmeteistkümnend peatükk kõnelevad truudusetusest, millega Iisrael vastas Jumalale, kes oli ta leidnud ja valinud ning tema eest kõigiti hoolitsenud, ning selle truudusetuse tõttu Jumala rahva peale tulevast karistusest: «Nii tõesti kui ma elan, minu vande, mida ta põlastas, ja minu lepingu, mille ta murdis, laon ma tõepoolest tema pea peale. Ma laotan oma võrgu tema peale ja ta püütakse minu püünisesse. Ma viin ta Paabelisse ja mõistan seal kohut tema üle truudusetuse pärast, mida ta on osutanud minu vastu. Ja kõik ta põgenikud kõigis ta väehulkades langevad mõõga läbi, aga järelejäädud pillutatakse kõigi tuulte poole; ja te saate tunda, et mina, Issand, olen rääkinud.» (Hs 17:19–21)

Kuigi seitsmeteistkümnend peatükk lõpeb töotusega, et Issand teeb «madalaks kõrge puu, kõrgeks madala puu, kuivaks toore puu ja paneb haljendama kuivanud puu» (Hs 17:24), s.t töotusega Iisraeli jääk taas üles ehitada, on prohveti sõnum tervikuna ränk ja paneb tema kuulajat küsima, kas Jumal on ikka oma otsustes ja toimimises õiglane. Kaheksateistkümnenda peatüki alguses võtab Hesekiel selle küsimuse või koguni etteheite vaatluse alla üht ilmselt üsna tuntud kõnekäändu tsiteerides: «Ja mulle tuli Issanda sõna; Ta ütles: «Mis teil on mõttes, kui lausute seda kõnekäändu Iisraeli maa kohta, öeldes: «Isad sõid tooreid viinamarju, aga laste hambad on hellad?»» (Hs 18:1j)

Jumala vastus taolisele etteheitele on, et kõik hinged, nii isa kui poja oma, on tema päralt, ning «hing, kes teeb pattu, peab surema» (Hs 18:4), ent selle kõnekäändu lausujat ei tohi Iisraelis olla, kuna Jumal ei mõista isade üle kohut poegade tegude järgi ega vastupidi, vaid igaüks peab Talle ise oma tegude ja eluviisi kohta aru andma: «Hing, kes teeb pattu, peab surema! Poeg ei kannu isa süüd ja isa ei kannu poja süüd: õige peale tulgu tema õigus ja õela peale tema õelus!» (Hs 18:20)

Prohvet ei peatu selle tõdemuse juures, vaid jätkab, kuna tal on kuulutada midagi veelgi olulisemat, sest Jumal ei taha mitte patuse surma, vaid seda, et ta kahetseks, pöörduks ja oma hinge päästaks: «Kas mul tõesti peaks olema hea meel õela surmast, ütleb Issand Jumal? Kas mitte sellest, et ta pöördub ära oma teedelt ja jääb elama?» (Hs 18:23) Seejuures tuleb arvestada, et täpselt sama loogika kehtib ka vastupidiselt: «Kui õige pöördub oma õigusest ja teeb ülekohut, teeb kõiki neidsamu jäledusi, mida õel teeb, kas ta peaks jääma elama? Ühtegi tema õiget tegu, mis ta on teinud, ei tule meeles pidada; oma truudusetuse pärast, mida ta on osutanud, ja oma patu pärast, mida ta on teinud, peab ta surema.» (Hs 18:24)

Kõige selle juures rõhutab Jumal, et Tema otsused, Tema teed ja teod ei ole mingil viisil meelevaldsed, vaid täiuslikult õiged – mida paraku ei saa öelda nende kohta, kes Jumalat väidetavas ülekohtus süüdistavad: «Aga Iisraeli sugu ütleb: «Issanda tee ei ole

õige!» Minu teed ei olevat õiged, Iisraeli sugu! Kas mitte nõnda: teie oma teed ei ole õiged?»» (Hs 18:29)

Jumal kinnitab ühemõtteliselt, et Ta mõistab Iisraeli soo – või koja (vt vastavat keelelist märkust) – üle kohut, ent hoolimata sellest, et tegemist näib olevat kollektiivse kohtumõistmisega, langetab Issand otsuse igauhe – «igamehe» (vt vastavat keelelist märkust) – kohta isiklikult, tema teede, s.t ta elu- ja mõtteviisi kohaselt. On tõsi, et Vanas Testamendis, eriti prohvetite raamatutes, on palju juttu Jumala kohtust tervete rahvaste üle, ent Heseieli prohvetikuulutus näitab selgelt, et küsimus pole mitte mingis vähem või rohkem abstraktses kollektiivses süüs, vaid iga inimese isiklikus.⁵

Vahest on seda lihtsam mõista vastupidise näite varal: isegi kui rahvas tervikuna peaks elama valdavalt tões ja õiguses, ei kahanda see nende süüd, kelle eluviis on rikutud ja ülekohtune, vaid pigem toob selle veelgi selgemalt esile. Samal ajal on kahtlemata tõsi seegi, et ühe inimese ülekohtuga – eriti siis, kui tegemist on ühiskonnas mõjukal positsioonil oleva inimesega – kaasnevad enamasti rasked tagajärjed mitte ainult talle endale, vaid paljudele teistelegi, ja mida rohkem on neid, kes tema tegude tõttu kannatavad, seda rängem on tema süü, iseäranis Jumala ees, kuna ta on seeläbi põhjustanud hävingu nii õelale kui õigele (vrd Hs 21:8j).

Olgu rahvale või igale inimesele isiklikult kohut kuulutades ei varja Jumal, mis on Tema tegelik soov ja eesmärk: «Pöörduge ja taganege kõigist oma üleastumistest, et teie süü ei saaks teile komistuseks. Heitke eneste pealt ära kõik oma üleastumised... Miks te tahate surra, Iisraeli sugu? Sest mul ei ole head meelt surija surmast, ütleb Issand Jumal. Seepärast pöörduge ja elage!» (Hs 18:30–32) Nii prohvetite suu läbi kõlav häda- ja karistusekuulutus kui viimselt karistus ise on Jumala armu, halastuse ja päästetahte märk: Jumal palub, lausa anub oma rahvast, et too ometi pöörduks ja ennast Temaga lepitada annaks.⁶ Jumal ei taha oma rahvast ähvardada ega hävitada, vaid aidata ja päästa, isegi kui selleks on vaja teda kõigepealt karistada: «Mina talitan sinuga, nagu sina oled talitanud, sellepärast et sa oled halvustanud vannet ja oled murdnud lepingu. Aga mina pean meeles oma lepingut sinuga su nooruspäevilt ja tahan sinuga teha igavese lepingu.» (Hs 16:59j)

Jumala karistuse eesmärgiks on, et patustanu, Talle truudust murdnu mõtleks oma eluviisidele, häbeneks ja kahetseks: «Ma teen sinuga oma lepingu ja sa saad tunda, et mina olen Issand, et sa mõtleksid ja häbeneksid ega avaks enam oma suud häbi pärast, kui ma sulle andeks annan kõik, mis sa oled teinud, ütleb Issand Jumal.» (Hs 16:62j)

⁵ «Kõik ju varastavad!» oli nõukogude ajal tavaks ütelda, nõnda oma teguviisi õigustades. Tõsi on aga see, et kõik ei varastanud, ja isegi kui kõik varastaksidki, ei vabastaks see kedagi isiklikust vastutusest, vähemalt Jumala ja oma südametunnistuse ees.

⁶ Sarnaselt anub apostel Paulus: «Meie oleme nüüd Kristuse käskjalad, otsekui Jumal ise julgustaks meie kaudu. Me palume Kristuse asemel: Andke endid lepitada Jumalaga!» (2Kr 5:20).

Seejuures annab prohvet Hesekiel selgelt mõista, et inimese probleem on eeskätt seesmine – mitte ainult tema teod pole ülekohtused, vaid kogu tema olemus on rikutud ning väline komistamine ongi tingitud sisemisest rikutusest: «Heitke eneste pealt ära kõik oma üleastumised, mllega te olete üle astunud, ja valmistage enestele uus süda ja uus vaim!» (Hs 18:31)

Süda tähistab Pühakirjas inimese eneseteadvust, eriti tema tahet, ning vaim inimese mõtteviisi ja seesmisi hoiakuid. Endale uue südame ja uue vaimu tegemine või valmistamine on täpselt see, mida Uues Testamendis tähistatakse sõnaga *μετάνοια* – «meeleparandus» –, s.t oma mõtteviisi ja eluhoiakute täielik muutmine, seesmiselt uueks saamine.

Kahtlemata on tõsi, et nii, nagu surnu ega isegi surija ei saa ennast ise elavaks teha, nii ei ole inimene võimeline endale ka ise uut südant ega uut vaimu valmistama, vaid see on üksnes Jumala võimuses. Seda teadis suurepäraselt ka prohvet Hesekiel: «Mina annan neile ühesuguse südame ja annan nende sisse uue vaimu: ma kõrvaldan nende ihust kivise südame ja annan neile lihase südame, et nad käiksid mu määruste järgi ning peaksid mu seadusi ja täidaksid neid; siis on nad mulle rahvaks ja mina olen neile Jumalaks. Ja ma annan teile uue südame ja panen teie sisse uue vaimu. Ma kõrvaldan teie ihust kivise südame ja annan teile lihase südame. Ma panen teie sisse oma Vaimu ja teen, et te käite mu määruste järgi ja peate mu seadusi ning täidate neid.» (Hs 11:19j; 36:26j)

Ent kuigi Jumal üksi võib anda inimesele uue südame ja uue vaimu, ei tee Ta seda vägisi, vaid inimest kutsudes ja juhtides, samal ajal siiski tema otsustusvabadust aktsepteerides, isegi kui selle tulemus peaks olema vastupidine Jumala tahtele ning hukatuslik Jumala armu ja halastust trotsivale inimesele: «Aga kelle süda käib nende põlastusvääruste ja nende jäleduste meele järgi, nende eluviisid panen ma nende oma pea peale, ütleb Issand Jumal.» (Hs 11:21) Jumal kinnitab, et Tal ei ole head meelt surija surmast, ning teeb kõik võimaliku, et seda ära hoida – aga oma armastuses ei saa Ta teisiti, kui jätta oma armastatule vabadus isegi sõnakuulmatuseks ja truudusetuseks.

Väärrib tähelepanu, et Jumal apelleerib oma rahva ratsionaalsusele, kutsudes teda lausa utilitaarselt kaalutlema: «Miks te tahate surra, Iisraeli sugu?» (Hs 18:31) Kuigi Jumal ei vääri midagi vähemat kui täiuslikku armastust, on Ta nõus sellest loobuma, kui vaid Tema armastatud võiksid ellu jääda. Jumal on maailma nõnda armastanud, et on andnud tema päästmiseks kõik, loobunud «iseenese olust, võttes orja kuju» (Fl 2:7), tühjendanud «oma hinge surmani» (Js 53:12), «et ükski, kes Temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu» (Jh 3:16). Jumal ei taha inimeste üle mitte kohut mõista, vaid nad päästa (vrd Jh 3:17), makstes selle eest kõrgeimat mõeldavat hinda: «Teid pole lunastatud kaduvate asjadega, hõbedaga või kullaga teie tühisest esiisadelt päritud eluviisist, vaid Kristuse kui laitmatu ja puhta Talle kalli verega.» (1Pt 1:18j)

Jutluseks

Quinquagesima (või missa algussalmi järgi *Esto mihi*⁷) ehk viimase paastueelse pühapäeva teemaks on EELK Kirikukäsiraamatu järgi «Jumala armastuse ohvritee». Vanakiriklik Evangeelium (Lk 18:31–43) kuulutab ette Jeesuse kannatusi, surma ja ülestõusmist ning jätkub pimeda mehe tervendamisega Jeeriko lähistel⁸. Kolmanda lugemisaasta Epistlik on kas apostel Pauluse nn «Armastuse ülemlaul» (1Kr 13) või sama apostli tunnistus (1Tm 2:4–6), et Jumal «tahab, et kõik inimesed pääseksid ja tuleksid tõe tundmisele», ning et on ainult üks Vahemees Jumala ja inimeste vahel, «inimene Kristus Jeesus, kes on iseenese loovutanud lunastushinnaks kõikide eest». Vana Testamendi lugemist silmas pidades võib soovitada just teisena pakutud Epistlit.

Jumalateenistuste käsiraamatus öeldakse pühapäeva sissejuhatuses muuhulgas: «Jeesuse avalik tegevus jõuab pöördepunkti. Algab teekond Jeruusalemma, vastu kannatusele ja surmale. Kuid just sellel teel Inimese Poeg kirgastatakse. Jumalik armastus võidab, ohverdades end ja alandudes kuni ristisurmani. Me vajame silmade avanemist, et näeksime, kuidas Jeesus kannatab meie ja kogu maailma pärast. Õnnistegija ootab ka meilt oma mina ärasalgamist Jeesuse järgimisel.»

Selline teemakäsitus haakub hästi kolmanda lugemisaasta pühakirjatekstidega, mille alusel jutlustades tuleks hoiduda moraali lugemisest alandlikkuse teemal ning keskenduda Kristuse lunastustööle, mille lahutamatuks osaks on eneseandmine, s.t kannatused ja surm (muidugi ka ülestõusmine), ning sellele, et osalemine Kristuse kannatustes ja surmas (nagu ka Tema ülestõusmises) on Tema järgimise, Tema jüngriks olemise lahutamatu osa. Eriti, kui nende kannatuste ja koguni surma põhjuseks on Temast tunnistuse andmine – kuna koos Jeesusega kannatamine ja suremine ongi parim ja veenvaim viis Temast tunnistuse andmiseks.

Siiski ei saa Vana Testamendi lugemisele jutlustades ignoreerida ka patu ning sellega kaasneva kohtu ja karistuse käsitlemist: tegemist on elu ja surma küsimusega ning see, kes üritab selle tõsidust maha vaikida, on nagu prohvet Hesekieli raamatus kirjeldatud väärITU vahimees: «Kui ma ütlen õelale: «Sa pead surema!», kuid sina ei manitse teda ega räägi, et manitseda õelat pöörduma oma õeluse teelt, et hoida teda elus, siis see õel küll sureb oma süü pärast, aga tema verd ma nõuan sinu käest.» (Hs 3:18)

Samas ei tohi patuseid manitsedes hetkekski unustada, et seda tuleb teha samasuguse meelsuse ja eesmärgiga, nagu on Jumalal endal, kui Ta oma rahvast ka väga karmi

⁷ «Ole mulle kaitsjaks kaljuks, mäelinnuse hooneks mu päästmiseks!» (Ps 31:2)

⁸ Markuse evangeeliumis järgneb Jeeriko pimedat tervendamise lugu (Mk 10:46–52) Jeesuse kahekõnele Sebedeuse poegade ja seejärel kõigi jüngritega.

kuulutusega kõnetab: mitte selleks, et patune sureks ja hukkuks, vaid et ta pöörduks, meelt parandaks, oma hinge päästaks ja igavese elu päriks.⁹

Jutluse võib üles ehitada näiteks järgmiste punktidenä:

1. Mõne päeva pärast algav paastuaeg kutsub meid tõsiselt enda sisse vaatama ning oma elu- ja mõtteviisi Jumala sõna valguses läbi katsuma. Pühakiri tunnistab ühemõttelise selgusega, et me kõik oleme patust rikutud ning meid koormab hukatust vääriv süü. Iseenese hooleks jäetuna ja endisel viisil teed jätkates ei ole meil mingit pääsemislootust – muuhulgas kinnitavad seda hoiatavad näited Iisraeli ajaloost ning Jumala poolt oma rahva juurde saadetud prohvetite kuulutus: «Hing, kes teeb pattu, peab surema!» (Hs 18:4.20)
2. Jumal ei taha mitte ühegi rahva ega üksikisiku hukkumist. Nii, nagu igaüks peab isiklikult oma tegudest Jumala ees aru andma, nii otsib ja kutsub Jumal igaüht isiklikult, ärgitades teda ülekohtust pöörduma ja oma elu muutma. Ka siis, kui Jumal kõnetab meid väga karmide sõnadega, on need ikkagi armastuse sõnad, kuna kõike, mida Ta teeb, teeb Ta meie päästmiseks ja aitamiseks. Meil ei ole põhjust selles kahelda, sest me teame, et Jumal on andnud meie heaks kõik: Ta on loovutanud oma ainusündinud Poja, kes on meid meie eest surres oma püha ja kalli verega lunastanud ning kelle surmast ja ülestõusmisest osa saanuna võime olla kindlad, et meile on kingitud igavese elu lootus. Jumal ei taha surija surma, ning selleks, et seda ära hoida, suri Tema ainusündinud Poeg – Jeesus suri, et meie võiksime elada.
3. Jumal tahab, et me saaksime täiesti uueks, vabaks kõigest ülekohtust, kurjast ja rikutusest. Jumal tahab, et meil oleks uus süda ja uus vaim, ja siingi ei jäta Ta meid üksi, vaid Tema ise on see, kes loob meile uue südame ja uuendab meie vaimu, nagu Ta töötab prohvet Heseieli kaudu (Hs 11:19j; 36:26j). Apostel Paulus kinnitab, et Jumal «tahab, et kõik inimesed pääseksid ja tuleksid tõe tundmisele» (1Tm 2:4), ning kui see ka tähendab Jeesusega samast kannatuste karikast joomist ja Temaga samast ristimisest osa saamist (Mk 10:38j), võime olla julged, sest me teame, et «Inimese Poeg ei ole tulnud, et lasta ennast teenida, vaid et ise teenida ja anda oma elu lunaks paljude eest» (Mk 10:45). Kui Jumal tahab, et me elaksime, kes siis võiks meid selles takistada, kui me vaid oleme valmis Tema kutset kuulda võtma ja Tema poole pöörduma?

⁹ Pealegi peame teisi patuseid manitsedes alati meeles pidama apostel Paulus sõnu: «Ustav on see sõna ja väärib igati vastuvõtmist, et Kristus Jeesus on tulnud maailma päästma patuseid, kelle seast esimene olen mina.» (1Tm 1:15)